

Psalm 143 vrij

Daag me niet uit. Vraag niets.

Ik ben een opgejaagde

ik heb een vijand in mijn ziel

die mij in een donkere kast schopt

mijn geest is een stervend paard

mijn hart een steenhoop.

Er was ooit een kind in mij.

Mijn borst leeggeroofd

mijn ziel een opgedroogde rivier -

einde oefening, afdaling in de groeve.

En nu jij, laat je zien,

morgen maak je me vroeg wakker

en gaan we - ja?

Zoek ik je vergeefs?

Is er een weg? Nee. Nee?

Ruk die vijand uit me weg.

Blaas je adem in mijn longen.

Stroom mijn ziel weer vol.

Huub Oosterhuis

Overweging over psalm 143 vrij

De dichter van deze psalm is onrustig, wanhopig: ziet geen vooruitzicht, geen licht. Opgejaagd door een vijand!

In de Nieuwe Bijbelvertaling staat er: 'versla mijn vijanden, vernietig ze' in de NBG: 'Verdelg mijn vijanden, richt ze allen te gronde' of de oude

Statenvertaling: 'Roei mijn vijanden uit en breng hen om'

Willem Barnard zegt erover: Staat dat er werkelijk? Vertalen is een hachelijk bezigheid, maar ik houd het op: 'verwijderen, uit de weg ruimen'. Waar het op aankomt is dat ze niet meer in de weg staan, de weg die ik te gaan heb...

Oosterhuis hertaalt het dichterbij, persoonlijker: het is een vijand ín ons: ik heb een vijand in mijn ziel. En dus ook aan het eind: ruk die vijand uit me weg...

Het kwaad zit ook in ons. Het heeft met ons ego te maken, omdat het gekwetst kan zijn. Stel je voor dat iemand je emotioneel verwond heeft. Je zult je waarschijnlijk afvragen: 'Wat moet ik doen? Hoe ga ik die persoon te pakken nemen? Ik hoop dat ze de grootst verdiende straf krijgt!' Allerlei beelden gaan door je hoofd en je kunt bijna niet stoppen er aan te denken, het wordt bijna obsessief, je bent met bijna niks anders bezig...

Je voelt je gekwetst, je voelt weerstand, je voelt je afgewezen: allemaal pijn die je wilt omzeilen. Maar toch: als het je lukt om het te zien, door eerlijk onderzoek te kijken naar wat je voelt en hoe je reageert, dan kan het verzachten, kan het smelten. Als je het geen energie geeft in de vorm van een reactie, kan het vanzelf stil worden en verdwijnen.

Mijn hart was een steenhoop: het doet denken aan Etty Hillesum, die zo mooi beschreef hoe haar 'verstopte ziel' onder het steenpuin vandaan kwam. Hoe zij onder al het puin alle hoeken van haar ziel verkend en dan een ruimte creëert binnenin waar ze onaantastbaar is, waar de beulen haar niet kunnen raken en waar ze haar liefde voor de mensen bewaart. Een ruimte in zichzelf waar het kwaad geen vat op heeft. Dat noemt Etty God: God is maar een 'primitief woord', vindt ze, een 'hulpconstructie'. God is de alles-overstijgende liefde.

De psalm is vooral een smeekgebed, een roep om hulp: als het nacht wordt, als het donker is in je ziel. Als je paniek voelt, zwaarte in je gedachten. Je raakt opgedroogd, kunt niet meer vrij-uit denken, geen creatieve, optimistische gedachten meer. Geen speelse gedachten als een kind. 'Er was ooit een kind in mij'. Ooit dacht je als een kind, voelde je als een kind, in den beginne: open en eerlijk, zonder schuld en schaamte.

Je hoefde je niet groot te houden, je had behoefte aan bepaalde dingen: aan liefde, aan contact, aan gezien worden, aan je mogen uiten. Dingen die je later misschien wegstopte omdat ze gekwetst werden, niet beantwoord. Maar

ooit was er een kind in mij. Je mag weer contact maken met het plezier in jezelf, met je levenskracht waarmee je geboren bent!

Er was ooit een kind in mij, die zin kun je ook anders lezen, letterlijk: er was ooit een kind in mij, maar het mocht niet volgroeien. Het is de diepe pijn van het krijgen van een miskraam, een doodgeboren kind. En dan de zwaarte, het verdriet, de donkere nachten... Of bij het ouder worden het gemis voelen van 'Er was nooit een kind in mij' : niet weten hoe het is om moeder of vader te zijn geweest...

Is er een weg? Nee. Nee? in de psalm wordt getwijfeld en gevraagd. De ene keer radeloos, wanhopig, De andere keer strijdvaardig: *ruk die vijand uit me weg!* Er kan zoveel kracht zitten in boosheid.

En dan wordt het toch weer licht, een nieuwe dag, dat gaat gewoon door. *Morgen maak je me vroeg wakker en gaan we, ja?* Vol verwachting hoop je op licht, om lichtvoetig verder te kunnen gaan...de zwaarte in de nacht achter te laten.

Het is ook de winter achter je laten, al het onstuimige weer, de regen, de wind en verlangen naar de lente, naar een corona-vrije tijd, geen angst en paniek meer.

Op weg naar Pasen:
blaas je adem in onze longen,
stroom onze ziel weer vol...

Laten we moed houden, elkaar ophelpen en dragen.
Moge het zo zijn.